

מסורת הש"ס

א) לעיל טו. לקמן ק"ח.
ב) לעיל קב. וי' ח"ס.
לקמן ק"ב: ד"ה שכיב
שטותיה מה: א) ולקמן
ק"ב: ד) דש"ל מ"ח.
ה) וק"ב: א) וד"ה משום
אמר ד"ה ה' שמת,
ו) וק"ב: א) ולקמן ק"ב.
ז) וק"ב: א) ולקמן
ק"ב: א) וי"ב.

הנהגות הב"ח

א) נ"ב כ"ה שעות ועשרה
הללו:

מוסף רש"י

שכיר בומנו. אם חשב
מתוך זמן נתינתו ונתינת
הה"ל נשבע ונטל. אם
כיום שלא מלאכה נשבע,
נשבע שלא קבל ונטל. זה
אחד מן הנשבעים ונטל
האחרים נתינתו נשבעת
(מד): שקמו לו חכמים
דשקלו לנשבעי מעל
הבית ושדיהו אשכרי. משום
דנעל הבית טרוד כשפולין,
וכשכיר שמתו לא כשמת
לשכיר, אבל נשאל אפילו
כיום זמנו נשבע לומר
פרעתי ככר וכשנשבע
היפת השעליו חכמים על מי
שאינו מודה בתקלה ודעתי
א"ר.

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא ק"א.

עין משפט
נר מצוה

ק"א א מ"י פ"ה מה'ל
שכירות ה"ל ד פתח
לאוין קפ"ה ט"ש"ט ח"מ
ס' שלט ספ"ק י:
ק"ב ב ט"ש"ט ס' ספ"ק
ט:
ק"ב ג מ"י ס' הלכה ב
ט"ש"ט ס' ספ"ק ד:
ק"ד ד מ"י ס' ט"ש"ט
ס' ספ"ק ב:
ק"ה ה מ"י פ"ה מה'ל
ג"ה וז"ל אפ"ה ה"ל ג
ד פתח לאוין ק"ל טור
ו"ש"ט ח"מ ס' ט"ש"ט ספ"ק
ז וספ"ק ח וז"ל כספ"ק
ו"ש"ט:
ק"ו ו ד מ"י ס' פ"ו
הלכה א הלכה ב
פתח ע"ש נ"ב:
ק"ז ח מ"י פ"ה מה'ל
שכירות הלכה א פתח
לאוין קפ"ה ט"ש"ט ח"מ
ס' שלט ספ"ק א:
ק"ח ט מ"י ב מ"י ס' ה'ל
ד ט"ש"ט ס' ספ"ק
י:
ק"ט ל מ"י ס' ה'ל
ו"ש"ט ס' ט"ש"ט
והנהגת משנה פתח ס'
טור ט"ש"ט ח"מ ס' פ'
ספ"ק ג:
ק"ב מ"י ס' הלכה א
פתח ס':

אמר ליה לשמעיה וי' אנרי ל' פועלים. לא משום שהיה לעמו
לדמות אלף היה ירא שלא יהא פניו לימן להם ואפילו
משום כל תשאה לא היה עובר כיון שהוא עמוק במלאכה אחרת:
מתקוף ה' אביי איזהו גזל ב'י. מימה וז' לא ידע אביי דריב
ששת מוקי לה בחאדי ליה ודער כפריה
וי"ל דסכר אביי דלית לן לאוקמי גזל
דומיא דעשק וכי היכי דלא קאי
וכתש לעושק לא קאי נמי אגזל אלא
תחילת גזל דקרא ותחילת עושק הוא
כימוס ולא דייק כדדייק רב ששם
בסמוך דהכא כתיב או בגזל והכא
כתיב או עשק בלא ב"מ:

וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי או
דאמר להו שכרכם עלי שכרו עליו הוא
דתניא ה"השוכר את הפועל לעשות בשלו
והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם
וחזור ונטל מבעל הבית מה שההנה אותו
אלא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל
הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמעיה זיל
אגרי לי פועלים ואימא להו שכרכם על בעל
הבית מרימר וברו וזוטרא אגרי להדרי אמר
רבה בר רב הונא ה'ני שוקאי דסורא לא
עברי משום כל תלין מידע ידעי דעל יומא
דשוקא סמיכי אבל משום כל תשאה ודאי
עובר: שכיר שעות גובה כל הלילה וכל
היום: אמר רב שכיר שעות דיום גובה

וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי או
דאמר להו שכרכם עלי שכרו עליו הוא
דתניא ה"השוכר את הפועל לעשות בשלו
והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם
וחזור ונטל מבעל הבית מה שההנה אותו
אלא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל
הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמעיה זיל
אגרי לי פועלים ואימא להו שכרכם על בעל
הבית מרימר וברו וזוטרא אגרי להדרי אמר
רבה בר רב הונא ה'ני שוקאי דסורא לא
עברי משום כל תלין מידע ידעי דעל יומא
דשוקא סמיכי אבל משום כל תשאה ודאי
עובר: שכיר שעות גובה כל הלילה וכל
היום: אמר רב שכיר שעות דיום גובה

כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום
גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעות
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות
דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא כיום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה
כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו י"ל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות (ה) הללו ועשה
משום י"ב תעשוק את ריעך ומשום י"ב תגזול ומשום י"ב תעשוק שכיר
עני ומשום י"ב תלין ומשום י"ב ביומו תתן שכרו ומשום י"ב תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא איזהו הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסדא י"ל ושוב לך
ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה רב
ששת איזהו עושק שחיבה עליו תורה קרבן דומיא דקרבן דקא כבר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני
נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה אביי איזהו הוא גזל שחיבה עליו תורה
קרבן דומיא דקרבן דקא כבר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שרתתך
מעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגוליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
או עשק כתיב עששקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני' אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר אימתי בזמן שתבעו לא תבעו
אינו עובר עליו המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
שכיר בזמנו נשבע ונטל עבר זמנו אינו נשבע ונטל אם יש
עדים שתבעו (בזמנו) הרי זה נשבע ונטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחרך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום
גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעות
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות
דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא כיום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה
כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו י"ל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות (ה) הללו ועשה
משום י"ב תעשוק את ריעך ומשום י"ב תגזול ומשום י"ב תעשוק שכיר
עני ומשום י"ב תלין ומשום י"ב ביומו תתן שכרו ומשום י"ב תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא איזהו הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסדא י"ל ושוב לך
ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה רב
ששת איזהו עושק שחיבה עליו תורה קרבן דומיא דקרבן דקא כבר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני
נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה אביי איזהו הוא גזל שחיבה עליו תורה
קרבן דומיא דקרבן דקא כבר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שרתתך
מעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגוליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
או עשק כתיב עששקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני' אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר אימתי בזמן שתבעו לא תבעו
אינו עובר עליו המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
שכיר בזמנו נשבע ונטל עבר זמנו אינו נשבע ונטל אם יש
עדים שתבעו (בזמנו) הרי זה נשבע ונטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחרך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום
גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעות
גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות
דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת
שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא כיום גובה כל היום יוצא בלילה גובה
כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה
כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל
היום מכאן אמרו י"ל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות (ה) הללו ועשה
משום י"ב תעשוק את ריעך ומשום י"ב תגזול ומשום י"ב תעשוק שכיר
עני ומשום י"ב תלין ומשום י"ב ביומו תתן שכרו ומשום י"ב תבא עליו השמש
הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא
שם שכירות בעלמא איזהו הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסדא י"ל ושוב לך
ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה רב
ששת איזהו עושק שחיבה עליו תורה קרבן דומיא דקרבן דקא כבר
ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני
נותן לך זה הוא גזל מתקוף לה אביי איזהו הוא גזל שחיבה עליו תורה
קרבן דומיא דקרבן דקא כבר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שרתתך
מעולם זה הוא עושק נתתו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק
דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגוליה והדר
כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב
או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק
או עשק כתיב עששקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן
הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני' אחד שכר אדם ואחד שכר
בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר אימתי בזמן שתבעו לא תבעו
אינו עובר עליו המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו
שכיר בזמנו נשבע ונטל עבר זמנו אינו נשבע ונטל אם יש
עדים שתבעו (בזמנו) הרי זה נשבע ונטל יגר תושב יש בו משום ביומו
תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר: גמ' מני
מתני' לא תנא קמא דמאחרך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא

מאחרך

מאחרך

מאחרך

תורה אור השלם

1 לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך

לא העשק את רעך
ולא תגזול לא חלקן
פעלה שכיר אתך עד
בוקר ויקרא י' י'
2 לא העשק שכיר עני
ואביון מאחרך או מדרך
אשר בארץ בעשוקך:
דברים כ' ד'
3 ביומו תתן שכרו ולא
תבוא עליו השמש כי
עני הוא ואילו הוא נשא
את נפשו ולא יקרא
עליך אל י' וזהו כן
דברים כ' ט'
4 אל תאמר לרעך לך
ושב ונתן אתך ויש
אחרך מלילי כ' כ'
5 נפש כי תחטא ותעלה
מעל בך וכוונתו כעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתך ויקרא ה' א'
מאחרך